

De zorg leunt te veel op techniek

De technische kant van een medische behandeling dient perfect te zijn. Indien een medisch specialist het vak technisch niet goed beheerst, dient hij een ander vak te kiezen.

De technologische ontwikkelingen staan eigenlijk nog in de kinderschoenen; artsen en specialisten zullen steeds technischer gaan werken. Toch is het niet louter techniek die de gezondheidszorg uit het huidige dal kan halen. Er is meer nodig.

Empathie, compassie en menselijkheid zijn onmisbare ingrediënten in de beoefening van de geneeskunst. De positieve werking hiervan is onbetwist, maar is in onze drang naar doelmatigheid en *evidence based medicine* weggeorganiseerd, omdat de 'harde bewijzen' zouden ontbreken.

Niet de patiënt, maar de mens moet centraal staan. Naast inspraak heeft een patiënt ook behoefte aan menselijkheid en mededogen. Verzekeraars en beleidsmedewerkers vinden deze gedachtegang al gauw te exotisch, mede omdat men denkt aan de extra minuten en daarmee aan de kosten. Maar wellicht bespaart deze aanpak juist tijd in het genezingsproces.

In het Radboud UMC in Nijmegen loopt op dit moment het zogeheten Reshapeproject. Dat heeft als doelstelling met de meest geavanceerde technische hulpmiddelen, een optimale communicatie met de patiënt te ontwikkelen, zodat deze volwaardig participeert in de besluitvorming omtrent zijn eigen gezondheid. De patiënt staat inderdaad centraal. Ook wordt bespaard op tijd. Hoe de patiënt zich echter als mens voelt, komt nog nauwelijks ter sprake.

Door toenemende technologie en tijd- en kostenbesparing kunnen artsen en verpleegkundigen hun hart niet meer kwijt in hun werk. Bijna twintig procent van de assistenten, specialisten en verpleegkundigen zit tegen een burn-out aan.

Wat mag barmhartigheid kosten? vraagt oud-huisarts en ziekenhuisdirecteur Gerlach Cerfontaine zich deze maand af in zijn voorzitterscolumn in het blad *Arts en auto*. Hij pleit voor terugkeer naar de menselijke maat.

In de *NRC* van 2 april vertelt een oud-huisarts over de behandeling van zijn longontsteking. Technisch prima, maar daarmee uit.

Steeds meer stemmen pleiten voor vermenselijking van het zorgsysteem. Recente initiatieven maken het gebrek eraan pijnlijk duidelijk.

In de Stichting Zo-beter gaan vrijwilligers mee naar het ziekenhuis zodat de informatiestroom door de patiënt goed begrepen wordt. De Stichting Care for Cure houdt zich bezig met verbeterde communicatie naar patiënten met kanker.

Naast patiënten hebben ook artsen en verpleegkundigen behoefte aan meer menselijkheid. Onder het motto 'Zorg met hoofd, hart en ziel' helpt de Stichting Maia hen met blijvende passie hun werk te kunnen uitoefenen. Door verontruste arts-assistenten is de Stichting Compassion for Care op-

Een gezond zorgstelsel stoelt ook op mededogen en barmhartigheid

gericht om compassie onderdeel van de zorg te doen zijn. Een andere stichting helpt artsen emotioneel gezond te blijven.

Een gezond zorgstelsel stoelt, behalve op technische vakbekwaamheid, op mededogen en barmhartigheid. Zowel patiënt als arts als verpleegkundige kan niet zonder. De patiënt niet, om vertrouwensvol te kunnen genezen (of te sterven); de arts en verpleegkundige niet, om hun werk vol overgave te kunnen verrichten.

De zeer grote patiënttevredenheid en de arbeidsbevrediging in de tegen de verdrukking in recent geopende Alexander Monrokliniek voor patiënten met borstkanker bewijst dat perfecte techniek, aandacht en menselijkheid prima samen kunnen gaan.

Door alle tijden en omstandigheden heen is en blijft één element voor de zieke mens van groot belang, en dat is mededogen.

Piet Leguit, oud-chirurg en auteur van *Verdrongen gevoel*